

Devre : X
İçtima : 2

S. SAYISI : 48

Türk Tabipleri Birliği hakkındaki 6023 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Adliye encümenleri mazbataları (3/228)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı: 72 - 14/2049

1 . VII . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Serbest icrayı sanat etmiyen memur tabiplerin Tabip Odalarına kaydedilip edilmeyeceği ve bu gibilerden ne miktar aidat alınması lâzımgeldiği hususunda 6023 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin tefsirine dair Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinden alınan 11 . VI . 1955 tarihli ve 5728 sayılı yazının sureti bağılı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına müsaadelerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Başvekil
A. Menderes

Özeti : Serbest icrayı sanat etmiyen memur tabiplerin Tabip Odalarına kaydedilip edilmeyeceklerine ve bu gibilerden ne miktar aidat alınacağına dair.

Başvekâlet Yüksek Makamına

Devlet hizmetinde çalıştıkları halde serbest sanat icra etmiyen tabiplerden alınması lâzımgelen aidat miktarı hakkında Tabip Odaları ile bu kabîl memur etibba arasında görüş ayrılığı bulunması hasebiyle yalnız memuriyet yapan tabiplerin vermekle mükellef oldukları aidat miktarının İstanbul Valiliğinden sorulması üzerine keyfiyetin tetkiki neticesinde, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun 8 nci maddesinin B fıkrasının birinci bendi hükmüne istinaden hariçte bir sanat icra etmiyen bu gibi memur tabiplerden senede 6 lira aidat alınması icabedeceği mahalline bildirilmiştir.

Bu yazımızın, İstanbul Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanlığına tebliğ edilmeşi üzerine verilen cevapta, memur hekimlerin bu vazifeleri ifa edebilmeleri için hekim olmalarının birinci derecede şart bulunduğundan bahsile muayenehane açmıyan ve serbest tababet yapmıyan bu kabîl memur hekimlerden de serbest icrayı sanat eden tabipler gibi senede 18 lira aidat alınması lâzımgeleneğinin merkez konseyinin kararına istinaden tekrar mülhakata tamim olunduğu belirtilerek bu hususun yeniden tetkikinin talebedilmesi dolayısıyla bu durumda olan memur etibbanın tabip odalarına yazılmak mecburiyetinde olup olmadıkları ve odalara kaydedilenlerin hariçte ücret mukabili veya parasız olarak icrayı sanat eylediklerinin tesbit edilememesi halinde, yılda kaç lira aidat vermeleri lâzımgeldiği hususunda Devlet Şûrasından istişari mütalâa istenilmiştir.

Devlet Şûrası Umumi Heyetinin 12 . VII . 1954 tarih ve 226-222 sayılı Kararı ile tasvibedilen 3 ncü Dairenin 6 . VII . 1954 tarih ve 63-74 sayılı istişari Kararında bu mevzu etraflı bir tahlile tâbi tutularak serbest icrayı sanat etmiyen memur etibbanın tabip odalarına kaydolmaya mecbur olmadıkları neticesine varılmış bulunmaktadır.

Sözü geçen istişari karar örneği, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyine tebliğ edildiği halde Konsey Başkanlığınca bâzı mütalâalar serdiyle eski düşüncede ısrar edilerek bu kabil memur etibbanın tabip odalarına kaydolmaları ve senede 18 lira aidat ödemeleri icabedeceğinden bahsile kanun hükmüne riayet etmeyenler hakkında 6023 sayılı Kanunda zikredilen cezai müeyyidelerin tatbik edilmesi hususunun yeniden mülhakata tamim edildiği anlaşıldığından memur etibbanın durumu dolayısıyla vekâletimiz ile sözü geçen merkez konseyi arasında çıkan bu ihtilâfın esaslı bir neticeye bağlanması zaruri bulunduğu cihetle, işin katî bir şekilde halli için bu hususta T. B. M. Meclisinden tefsir kararı istihsalı uygun görülmüş ve meselenin teknik ve hukuki cepheleri aşağıda etraflı şekilde arz ve izah olunmuştur.

6023 sayılı Kanununun 8 nci maddesi tabip odalarının gelirlerinden bahsetmektedir. Bu maddenin «B» fıkrasına göre, hiç sanat icra etmeyen tabiplerden senede (6) lira, muayenehanesi olmayıp da sanat icra edenlerden senede (18) lira, muayenehanesi olanlardan ise yılda (24) lira alınması iktiza etmektedir.

Tabiplerden alınacak aidat miktarında, icrayı sanat edilip edilmemesi ve muayenehane bulunup bulunmaması hususları esas ittihaz edildiğine göre, meselenin bu noktadan mütalâası lâzımgelmektedir.

Her hangi bir tabibin devlet hizmetinde çalışması, memuriyet vazifesinin ifasından ibaret olup, bunun her zaman icrayı sanat şeklinde telâkkisi doğru görülememektedir. Memur etibbanın bâzı teşkilâtta hekim kadrosunda idari vazifelerde çalışması keyfiyeti, ifayı memuriyet vasfını değiştirecek mahiyette değildir.

Türk Tabipleri Birliği Kanununun 49 ncu maddesinde, memur olsun, serbest olsun, Yüksek Haysiyet Divanı kararıyla geçici olarak sanat icrasından menedilen âzaların hiçbir suretle sanatlarını icra edemeyecekleri yazılı olmakla beraber, sanat icrasından meni müddetince memur âzaların memuriyetle ilgili vazifelerine hâlel gelmeyeceği tasrih edilmiş bulunmaktadır. Bu madde hükmü de, icrayı sanatla ifayı memuriyetin tamamıyla birbirinden ayrı mahiyet arz ettiğini göstermeye kâfidir.

Gerçi, aynı kanununun 7 nci maddesinde, sivil ve askerî tabiplerle dış tabiplerinin, buldukları vilâyet veya mıntaka içinde tabip odalarına yazılmak ve âzalık vecibelerini yerine getirmekle mükellef oldukları tasrih edilmiş ise de, bu maddedeki sivil tâbirinin mutlak şekilde (memur etibba) mânasında kullanıldığını kabule imkân yoktur. Bu maddedeki (sivil) tâbiriyle daha ziyade asker olmıyan tabipler kastedilmiştir. Memuriyetle alâkası bulunmadığı halde serbest icrayı sanat eden tabipler ile, memuriyetle birlikte tababet icra eden hekimler de bu tâbirin şümulü dâhiline girmektedir.

7 nci maddenin son fıkrasında, tabip olmakla beraber icrayı sanat etmemek halinin mevcudolabileceği kabul edildiğine göre, bu hususta memur olduğu halde hiç icrayı sanat etmeyen tabiplerin odalara kaydolmaya ve aidat vermeye mecbur edilmeyecekleri yolundaki noktai nazarımızı teyideylemektedir.

Sözü geçen 7 nci maddede, asker olmıyan memur, etibbadan bahsedilmemesi keyfiyeti, bunlardan yalnız sanatı ile iştigal edenlerin odalara girmeye mecbur olduklarını ve icrayı sanat etmeyen memur hekimlerin ise odaya yazılmak hususunda hakkı hıyara malik olduklarını göstermektedir. Zira bütün memur tabiplerin odalara kaydedilmeleri lâzımgeldiğinin kabulü halinde, aşağıda izah edileceği veçhile tabiplikle hiç alâkası olmıyan bâzı hizmetlerde çalışan hekimlerin de aidat vermesi gibi bir netice ile karşılaşılması ihtimali vardır ki, bu neticenin hukuk prensipleriyle kabili telif olmıyacağı arzdan vârestedir.

Hükümet tarafından teklif edilen Türk Tabipleri Birliği Kanununa ait lâyihanın 9 ncu maddesinin «B» fıkrasının 1 nci bendinde; maaş, ücret, gündelik, tazminat ve huzur hakkı alıp sanatlarını serbest olarak yapmıyan tabiplerden yılda 6 lira aidat alınacağı yazılı olduğu halde, bu teklif Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninde tadil edilerek bugünkü haliyle 6 nci maddeye alınmak suretiyle kanunlaşmış bulunmaktadır.

Hükümet teklifinin daha umumi bir şekilde değiştirilerek hiç sanat icra etmeyenlerden 6 lira alınmasının uygun görülmesi ve sanatıyla iştigal etmeyenlerin birliğe yazılmaya mecbur tutulma-

ması, tabiplik yapmayan memurlardan 18 lira alınmasının doğru olmayacağı yolundaki kanaatimizi takviye etmektedir.

Mezkûr kanunun T. B. M. Meclisinde müzakeresi sırasında, memur etibbadan alınacak aidat miktarı münakaşa edilmiş olup bu husustaki müzakereler, mevzuu az çok aydınlatmakta ise de, bilûmum memur hekimlerin durumunu halletmeye kâfi görülmemektedir.

T. B. M. Meclisinin 21 . I . 1953 tarihinde yapılan 31 nei birleşimine ait tutanak dergisinin 370 ve 371 nei sayfalarında memur etibbadan alınacak aidat miktarı hakkında izahat mevcuttur. Bu zabıtların tetkikinden de müsteban buyurulacağı üzere, Antalya Mebusu Burhanettin Onat, İcrayı sanat eden hekimi hasta muayene ve tedavi eden insan olarak tarif etmektedir. Bu tarife göre, hasta ile karşı karşıya gelerek tedavi ve muayene ile iştigal etmiyen memur etibbanın icrayı sanat ettiği nasıl kabul edilebilir?

Her ne kadar Ankara Mebusu Dr. Talât Vasfi Öz'ün bir suali üzerine, Adliye Encümeni sözcüsü Şemi Ergin'in verdiği cevapta, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine veya her hangi bir daireye, tabip diplomasının bahsettiği unvanla tâyin olunan ve bu unvanı kullanmak suretiyle vazife gören bir hekimin, Tabip Odasına kaydolmaya mecbur tutulması lâzımgeldiğini ileri sürmüş ise de, kanaatimizce her hangi bir vazifeye tâyin edilen bir tabibin, sırf doktor unvanı ile vazife almış olması dolayısıyla mutlaka tabip odasına yazılması icabetmez.

Diğer taraftan, aynı mevzuun, T. B. M. Meclisinde müzakeresi sırasında Burhanettin Onat, Millî Müdafaa ve Sıhhat ve İctimai Muavenet vekâletlerinde hekimlik işlerini ilgilendiren bir konu üzerinde vazife gören veya hıfzıssıhha işleriyle meşgul olan bir tabibin icrayı sanat etmiş sayılacağını iddia etmiş ise de, bu görüş ve iddianın 6023 sayılı Kanunun ruh ve maksadiyle telifi kaabil değildir. Zira Türk Tabipleri Birliği, serbest tababetin meslek şerefine uygun olarak yapılması, tabiplerin serbest tababet sahasındaki haklarının korunması ve hasta bakımı ile alâkalı iş sahalarının icrayı sanat eden tabipler arasında âdilâne bir şekilde taksimi gibi üç mühim gaye ile kurulmuştur. Bu bakımdan Türk Tabipleri Birliği Kanununda memur tabiplerin memuriyetle alâkalı haklarını korumağa ve memuriyetten mütevellit ihtilâfları halletmeğe mâtuf hiçbir hüküm mevcut değildir.

Mezkûr kanunda, serbest icrayı sanat etmediği halde sadece memur olarak çalışan tabipler için bir menfaat sağlanmadığına ve memuriyet vazifesinden münbais suçlara karşı her hangi bir tedbir alınmadığına göre, memuriyet vazifesinin ifası dolayısıyla bir hastanede bilfiil hasta muayene ve tedavi eden veya bir dairede hekimlik ile alâkalı bir vazife gören her hangi bir tabibin bu faaliyetinin serbest icrayı sanat şeklinde telâkkisi doğru olamaz. Bu sebeptendir ki, resmî bir hastanede muayene ve tedavi ile uğraşan veya Sağlık İşleri Dairesinde tababetle ilgili hizmetlerde çalışan tabiplerin icrayı sanat ettiği yolunda T. B. M. Meclisinde serdedilen mütalâalara Vekâletimizce iştirak edilememektedir.

Müzakere zabıtlarında tebarüz ettirildiği veçhile, bir yerde ticaret veya ziraatle iştigal eden tabiplerin icrayı sanat etmedikleri nasıl kabul ediliyorsa, bir memur hekimin de tababet icra ettiği ileri sürülemez.

Yukardaki izahtan çıkan neticeye göre, hastanelerde çalışan ve daima hasta ile karşı karşıya olan memur tabiplerin sırf vazifelerinin icabı olarak ifayı memuriyet zımında hastalarla meşgul olduklarında şüphe yoktur. Fakat vazife dolayısıyla yapılan hasta muayene ve tedavisi, 6023 sayılı Kanunun anladığı mânada serbest icrayı sanat sayılamaz. Vekâletimiz teşkilâtiyle Millî Müdafaa Vekâletinin ve bâzı dairelerin hıfzıssıhha işlerinde çalışan veya tabip raporlarının tetkiki gibi teknik ve sıhhi hususat ile meşgul olan tabiplerin hekimlik işlerini ilgilendiren bir mevzu üzerinde ifayı memuriyet ettikleri kabul edilebilirse de, bunun da icrayı sanat addedilemeyeceği arzdan vârestedir.

Bundan başka Vekâletimiz Zat İşleri Umum Müdürlüğü, Teftiş Heyeti Reisliği, Müfettişlik, inşaat işleri ve saire gibi tıp mesleki ile doğrudan doğruya ilgili bulunmayan birçok idari işlerde ve büro muamelâtında çalışan mütaaddit tabipler vardır ki, bunların vazifelerinin hekim olmıyanlar tarafından görülmesi de kabildir.

Bu itibarla hastanelerde veya Hıfzıssıhha işlerinde çalışan tabiplerle mebusluk, müsteşarlık, va-

lilik, elçilik, belediye reisliği, Meclisi İdare Reisliği veya âzalığı yapan veyahut diğer idari memuriyetlerde bulunan tabiplerin sırf mebus veya memur olmalarından dolayı serbest çalışan tabipler gibi tabip odalarına yazılmaya ve haricte serbest icrayı sanat ettikleri sabit olmadıkça senede 18 lira aidat vermeye mecbur tutulamıyacakları düşünölmektedir.

Bu itibarla, keyfiyetin bir kere de T. B. M. Meclisi tarafından tetkiki ile bu durumda olan ve serbest icrayı sanat etmiyen memur etibbanın tabip odalarına yazılmak mecburiyetinde olup olmadıkları ve kendi ihtiyarı ile kaydedilenlerin haricte ücret mukabili veya parasız olarak icrayı sanat ettiklerinin tesbit edilememesi halinde, yılda kaç lira aidat vermeleri lâzımgeldiğı hususunda vâzı kanunun maksadının anlaşılabilmesi için 6023 sayılı Kanunun 7 nei maddesinin tefsirine delâlet buyurulmasını sayğı ile arz ve rica ederim.

Sih. ve İç. Mu. Vekili
Dr. B. Uz

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Sıh. ve İc. Mua. Encümeni

Esas No. 3/228

Karar No. 2

29 . XI . 1955

Yüksek Reisliğe

6023 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin tefsirine mütadair olup Yüksek Riyasetçe 3/228 sayılı ile 1 . XI . 1955 tarihinde encümenimize havale buyurulan Başvekâlet tezkeresine bağlı evrak, encümenimizin 22 . XI . 1955 tarihli toplantısında Adliye, Maarif ve Sıhhat ve İctimai Muavenet vekâletleri temsilcileri huzuriyle müzakere ve tetkik edildi :

Talep haddizatında 6023 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin tefsirine mütadair ise de, ayrıca 8 nci maddenin (b) fıkrasının I nci, II nci ve III ncü bentlerindeki sarahata rağmen hiçbir suretle icrayı sanat etmiyen memur (Asker ve sivil) tabiplerin ne miktar aidat ödiyeceklerine dair de bir hükmü ihtiva ettiği görülmüştür.

Encümenimizce 6023 sayılı Kanununun T. B. M. M. sinde I nci ve II nci müzakere zabıtları da incelendi. Bu zabıtların hiçbir suretle ıstibaha mahal bırakmıyacak kadar sarih olduğu hususunda ittifaka varılarak, 7 nci maddenin tefsirine bir güne mahal olmadığı anlaşılmıştır.

Tefsir talebinin ödenecek aidata taallük eden kısmına gelince; kanununun 8 nci maddesinin (b) fıkrasının 1 nci bendi hiç sanat icra etmiyenlerden (6) lira, II nci bendi muayenehanesi olmayıp icrayı sanat edenlerden (18) lira ve nihayet son kısmı muayenehanesi olanlardan (24) lira almacağını bildirmektedir.

Türk Tabipler Birliği merkez konseyince verilmiş karar karşısında memur tabiplerden (Asker ve sivil) (b) fıkrasının I nci ve II nci bentlerine uyan haller için misaller verilmesi encümenimizce tensibedilmiştir.

Şöyleki : Vekil, müsteşar, zatişleri umum müdürleri gibi vazifeleri hiçbir suretle mesai

saatleri içinde ve dışında hasta kabul ederek bir ücret almaya müsait olmyanlarla bu tarzı ihtiyar eden tabiplerin birinci bendin hükmüne göre yılda (6) lira, buna mukabil Hükümet, belediye, kıta ve hastane tabiplerinden muayenehane açmadıkları halde hasta davetine icabetle (reçete ve rapor yazarak) ücret almak suretiyle maaşlarından gayrı kazanç temin edenlerin (18) lira ödemeleri gerekmektedir.

Yukarda arz edilen sebeplere binaen tefsir talebinin ittifakla reddine karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Adliye Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Sıh. ve İc. Mu. Encümeni

Reisi	M. M.
Ankara	Çankırı
T. Vasfi Öz	K. Çığınan
Kâtip	
Tekirdağ	Ağrı
N. Arman	N. Sümer
Aydın	Antalya
A. Baki Ökdem	Bilecik
Bolu	T. Oran
L. Oğultürk	Çorum
İmzada bulunamadı	A. R. Kılıçkale
Denizli	Gümüşane
A. R. Karaca	Z. Başağa
Hatay	İçel
A. M. Kuseyrioğlu	A. Köksal
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı
İstanbul	Kars
Z. Tarver	H. Erdoğan
Konya	Konya
A. Koyuncu	S. S. Burçak
	Niğde
	H. Ülkü
	İmzada bulunamadı

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 3/228

Karar No. 18

9. I. 1956

Yüksek Reisliğe

Serbest icrayı sanat etmiyen memur tabiplerin Tabip Odalarına kayıt edilip edilmeyeceği ile bu gibilerden ne miktar aidat alınması lâzım geldiği hususunda, 6023 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin tefsirine dair Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin isteği üzerine, Yüksek Reisliğinizce Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni ile encümenimize tevdi edilen mesele encümenimizce tetkik ve müzakere edildi.

Tefsir isteği biri serbest icrayı sanat etmiyen fakat müsteşarlık, zatişleri veya Sağlık Umum Müdürlüğü gibi vazifelerde çalışan memur doktorların, tabip odalarına yazılmak mecburiyetinde olup olmadıkları, diğeri de bunların yılda kaç lira aidat vermek lâzım geldiği hususuna taallük etmektedir.

Serbest icrayı sanat etmiyen memur tabiplerin, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun Büyük Millet Meclisindeki müzakereleri sırasında, geçen münakaşalara ve bu husustaki zabıtlar münderacatı ile, 7 nci maddenin açık metnine nazaran, sanatlarının gerektirdiği ilmî bilginin zaruri icapları olarak vazife gördükleri memuriyetlere tâyin edildikleri aşikâr bulunduğundan, sanatları ile iştigal ettikleri tefsire mahal bırakmıyacak kadar vazıhtır.

Sanatlarıyla iştigal ettiklerinden tabip odalarına kaydolunmaya mecbur bulunan (asker ve sivil) memur tabiplerin ne miktar aidat ödemeleri lâzım geldiği keyfiyetine gelince:

6023 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin (b) fıkrasının I, II, III neü bentleri bu hususu yine pek vazıh bir şekilde açıklamış bulunmaktadır.

Mezkûr Kanunun 8 nci maddesinin (b) fıkrasına nazaran, vekil müsteşar, sağlık veya zatişleri umum müdürleri gibi vazifeleri hiçbir surette mesai içinde veya dışında hasta kabul ederek bir ücret almaya müsait olmalarıyla, bu

tarzı ihtiyar eden tabipler, birinci bent hükmüne tâbi olup yılda 6 lira, buna mukabil hükümet, belediye, kıta ve hastane tabiplerinden muayenehane açmadıkları halde hasta davetine icabetle (reçete ve rapor yazarak) ücret almak suretiyle maaşlarından gayrı kazanç temin edenlerin ise 2 nci bent hükmüne tâbi olup yılda 18 lira ödemeleri gerekmektedir.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni mazbatasında belirtilen kanaate aynen iştirakle tefsir talebinin reddine karar verilmiştir.

Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Muğla	Çanakkale
N. Özsan	S. Sezgin
Kâtip	
Kocaeli	Ankara
S. Dinçer	Z. Gökçer
Aydın	Aydın
N. Geveci	C. Ülkü
Balıkesir	Çankırı
Muhalifim	C. Boynuk
V. Asena	
Çoruh	Çorum
M. Önal	M. K. Biberoglu
Denizli	Diyarbakır
İ. Hadımlıoğlu	M. H. Ünal
Erzurum	Erzurum
Z. Çavuşoğlu	A. Eryurt
Eskişehir	İsparta
H. Sezen	S. Bilgiç
Kayseri	Konya
O. N. Deniz	Söz hakkım mahfuzdur.
Konya	H. Aydın
T. F. Baran	Konya
Malatya	H. Özyörük
N. Ocakcioğlu	Maras
	M. Özsoy